THE ISRAELITE PRESS The only Jewish News-paper in Western Canada

דאס אידישע וואָרט

Office and Place of Business: Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave., E.
Published daily except Saturday and Sunday.
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA.

Subscription: $6.00 per year.
Established 1910 Phones: 55 409—52 213
WINNIPEG — MANITOBA

פאראייניקונג פון די אייזנבאנען

"אז מען קלינגט איז א הנא". אין אז מען האט לעצטנס ביי אונז אפט אנגעהויבן ריידן וועגן דער פאראייניקונג פון ביידע אייזנבאנען מיטן קאנאדער נאציאנאלע מיט דער קעגנדיקן פאסיפיק, טראגט מען זיך מסתמא ארום אין די הויכע פענסטער מיט פלעגער וועגן דעם.

אייגנטלאך שווייגן דערווייל די רעגירונגס קרייזן וועגן דעם. דאס איז אבער בלויז דערפאר, ווייל עס וואלט געווען פאליטיש גיט צו מאכן דערקלערונגען וועגן אזא ענין איידער מען גרייט צו די עפנטלאכע מיינונג צו דעם. אין ס'איז ריזיקאליש צו נעמען אויף זיך די אחריות פאר אזא ערנסטן שריט. וועגן מען קאן די אחריות אריפ־וואַרפן אויף א זייטיקער אין "אומאפהייניגיקער" קערפערשאפט. — ווי מיר וועלן זאגן, די אייזנבאן קאמיסיע.

דערווייל רעדט מען בלויז וועגן דעם אין מען שרייבט וועגן דעם אין דער פרעסע. מיט ארגומענטן פאר אזא פאראייניקונג, אדער קעגן איר; פאר דעם אז ביידע אייזנבאן סיסטעמען זאלן איבערגיין אין דער רעגירונגס הענט. אייב אזא פאראייניקונג איז נויטיק, אדער, פארקערט, אז אויך די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען זאלן איבער־געגעבן ווערן אין די הענט פון דער פריוואטער קעגעדיגן פאסיפיק.

מען רעדט וועגן דעם ענין אויך ביי די עפנטלאכע פארהערן פון דער אייזנבאן קאמיסיע. וואס ווערן איצט דורכגעפירט איבער די וויסטיקערע צענטרען אין לאנד. דער באַדן ווערט אזוי צוגעגרייט צו א באשלוס. אין די אייזנבאן קאמיסיע וועט מסתמא אין איר באַ־ריכט צום פארלאמענט מאכן אויך א רעקאמענדאציע וועגן דער פאר־איינקונג פראגע.

זיינען מיר געגייגט צו גלייבן, אז די קאמיסיע זאל רעקאמענ־דירן אזא פאראייניקונג אין די אינטערעסן פון עקאנאמיע. אין עס זעט אונז אויס אז ס'איז שוין דא א גאנץ פארשריטט שטימונג אין לאנד לטובת יענדן טויט וואס וועט פאראייניקטערן די לאסט פון די אייזנבאן דעפיציטן, וואס פאלט אויף די פלייצעס פון דער באפעלקערונג, — און מען וועט זיך אנכאפן אן דער פאראייניקונג, ווי א מיטל צו דעם.

איז עס פאר אונז אויך גאנץ קלאר, אז אויב עס וועט קומען צו אזא פאראייניקונג, וועט עס צו זיין לטובת געזעלשאפטלאכן באַזיין, — דאס הייסט, אז ניט די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען וועלן אי־בערנעמען די סי. פי. אר., נאר פארקערט. — די נאציאנאלע אייזנבאן־גען וועלן איבערגעגעבן ווערן אין די פריוואטע הענט פון דער קעגנ־דיגן פאסיפיק.

די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען זיינען זיכער ניט צום הארצן צו א גרויסער צאל פארשטייער פון די "גרויסע אינטערעסן". זיי האבן קיין איר אויסגעזעצן הויפטזאכלאך זייער פרוצייפ. דעם פרוצייפ פון געזעלשאפטלאכן באזיין פון א געשעפט, וואס דארף זיין, לויט זייער מיינונג, אין פריוואטע הענט.

ווען די רעגירונג האט איבערגענומען די באנקראטירטע אייזנ־באנען און זיי פאראייניקט אינם נאציאנאלן סיסטעם, האבן זיי ניט געגלויבט שטארק באקעמפט דעם פלאן: מען האט דאך געמוזט ראטעווען די רואינירטע קאמפאניס, און קיין אנדער אויסוועג איז ניט געווען. אבער זינט די רעגירונג האט איבערגענומען די אייזנבאנען האבן זיי ניט אויסגעלייט צו אסאקירן זיי, סטראשענדיק מיט דער גרויסער לאסט וואס זיי זיינען אויפן פאלק.

דער רעגירונג איז געלונגען אריינצובריינגען ארדענונג אינם כאאס פון די אייזנבאנען וואס זי האט איבערגענומען אין שאפן פון זיי איינע פון די פיינסטע און טיכטיקסטע אייזנבאן סיסטעמען פון דער וועלט. די גרויסע פארלוסטן וואס די פריוואטע קאמפאניס האבן פרי־ער געליטן, —פארלוסטן וואס פלעגן דארפן געדעקט ווערן פון רעגי־רונגס סובסידיעס, — האט אנגעהויבן ווערן קלענער פון יאר צו יאר, ביז עס האבן זיך אנגעהויבן שוין צייגן פראפיטן.

אונטער אזעלכע אומשטענדן איז די אפאזיציע צו די נאציא־נאלע אייזנבאנען געווען הילפלאז. אירע דראהונגען האבן אויף קיינעם ניט געמאכט קיין איינדרוק און דער פרינציפ פון געזעלשאפטלאכן באזיין האט געזיגט.

אבער פאר די לעצטע פאר יאר איז די לאגע גענאנגען פון שלעכט צו ערגער. דעם גרעסטן קלאפ האבן די אייזנבאנען געקראָגן פון דער דעפרעסיע. וואס האט שערעקלאך פארקלענערט דעם פראכט און אפאהשיערן דאן איז אזעלכעס די אומגערעכענטע מיילן פון די פריירים. וואס האט באראויבט די אייזנבאנען פון א גרויסן טייל פון זייערע הכנסות פון תבואה פראכט. אויסער דעם האבן שלעכט געווירקט אויף די אייזנבאנען די ענדערונגען וואס די טעכניק האט געמאכט אין פארקער בכלל: דער בוי פון וועגן און די דערשיינונג פונם מאטאר־וואגן ווי א וויכטיקער פאקטאר אינם פארקער — פון אט די אלע אומגינסטיקע פאקטארן ליידן ניט בלויז די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען, נאר אויך די קענעדיגן פאסיפיק, און אויך אייזנבאנען אין אנדערע לענדער. אין די פאראייניקטע שטאטן, למשל, איז דאס אייזנבאן פראבלעם ניט וויייניקער ערנסט איצט ווי אין קאנאדע.

אבער די נאציאנאלע אייזנבאנען זיינען א געזעלשאפטלאכע אונטערנעמונג. און זייער שווערע לאגע ווערט דערפאר אויסגענוצט צו באקעמפן זיי. אויף פ״ד דעם באזיס. זייערע פארלוסטן זיינען זייער שווער דאס יאר, און זיי מוזן געדעקט ווערן דורעקט פון די קעשע־נעס פון די שטייער־צאלער.

איצט איז דערפאר די גינסטיקסטע צייט פאר אלע קעגנער פון די נאציאנאלע אייזנבאנען פאר זייער אטאקע. עס איז אפשר ניט שווער צו מאכן דעם איינדרוק אויף דעם דורכשניטלאכן מענשן, אז די אפאהשיערן דאן איז אזעלכעס די אומגערעכענטע שיין פון די פריירים. וואס האט באראויבט די אייזנבאנען פון א גרויסן טייל פון זייערע הכנסות פון תבואה פראכט. אויסער דעם האבן שלעכט געווירקט אויף די אייזנבאנען די ענדערונגען וואס די טעכניק האט געמאכט אין פארקער בכלל: דער בוי פון וועגן און די דערשיינונג פונם מאטאר־וואגן ווי א וויכטיקער פאקטאר אינם פארקער — פון אט די אלע אומגינסטיקע פאקטארן ליידן ניט בלויז די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען, נאר אויך די קענעדיגן פאסיפיק, און אויך אייזנבאנען אין אנדערע לענדער. אין די פאראייניקטע שטאטן, למשל, איז דאס אייזנבאן פראבלעם ניט וויייניקער ערנסט איצט ווי אין קאנאדע.

אבער די נאציאנאלע אייזנבאנען זיינען א געזעלשאפטלאכע אונטערנעמונג. און זייער שווערע לאגע ווערט דערפאר אויסגענוצט צו באקעמפן זיי. אויף פ״ד דעם באזיס. זייערע פארלוסטן זיינען זייער שווער דאס יאר, און זיי מוזן געדעקט ווערן דורעקט פון די קעשע־נעס פון די שטייער־צאלער.

איצט איז דערפאר די גינסטיקסטע צייט פאר אלע קעגנער פון די נאציאנאלע אייזנבאנען פאר זייער אטאקע. עס איז אפשר ניט שווער צו מאכן דעם איינדרוק אויף דעם דורכשניטלאכן מענשן, אז די אפאהשיערן פון געזעלשאפטלאכן באזיין פון א געשעפט, וואס דארף זיין, לויט זייער מיינונג, אין פריוואטע הענט.

ווען די רעגירונג האט איבערגענומען די באנקראטירטע אייזנ־באנען און זיי פאראייניקט אינם נאציאנאלן סיסטעם, האבן זיי ניט געגלויבט שטארק באקעמפט דעם פלאן: מען האט דאך געמוזט ראטעווען די רואינירטע קאמפאניס, און קיין אנדער אויסוועג איז ניט געווען. אבער זינט די רעגירונג האט איבערגענומען די אייזנבאנען האבן זיי ניט אויסגעלייט צו אסאקירן זיי, סטראשענדיק מיט דער גרויסער לאסט וואס זיי זיינען אויפן פאלק.

דער רעגירונג איז געלונגען אריינצובריינגען ארדענונג אינם כאאס פון די אייזנבאנען וואס זי האט איבערגענומען אין שאפן פון זיי איינע פון די פיינסטע און טיכטיקסטע אייזנבאן סיסטעמען אין דער וועלט. די גרויסע פארלוסטן וואס די פריוואטע קאמפאניס האבן פרי־ער געליטן, —פארלוסטן וואס פלעגן דארפן געדעקט ווערן פון רעגי־רונגס סובסידיעס, — האט אנגעהויבן ווערן קלענער פון יאר צו יאר, ביז עס האבן זיך אנגעהויבן שוין צייגן פראפיטן.

אונטער אזעלכע אומשטענדן איז די אפאזיציע צו די נאציא־נאלע אייזנבאנען געווען הילפלאז. אירע דראהונגען האבן אויף קיינעם ניט געמאכט קיין איינדרוק און דער פרינציפ פון געזעלשאפטלאכן באזיין האט געזיגט.

אבער פאר די לעצטע פאר יאר איז די לאגע גענאנגען פון שלעכט צו ערגער. דעם גרעסטן קלאפ האבן די אייזנבאנען געקראָגן פון דער דעפרעסיע. וואס האט שערעקלאך פארקלענערט דעם פראכט און אפאהשיערן דאן איז אזעלכעס די אומגערעכענטע מיילן פון די פריירים. וואס האט באראויבט די אייזנבאנען פון א גרויסן טייל פון זייערע הכנסות פון תבואה פראכט. אויסער דעם האבן שלעכט געווירקט אויף די אייזנבאנען די ענדערונגען וואס די טעכניק האט געמאכט אין פארקער בכלל: דער בוי פון וועגן און די דערשיינונג פונם מאטאר־וואגן ווי א וויכטיקער פאקטאר אינם פארקער — פון אט די אלע אומגינסטיקע פאקטארן ליידן ניט בלויז די קאנאדער נאציאנאלע אייזנבאנען, נאר אויך די קענעדיגן פאסיפיק, און אויך אייזנבאנען אין אנדערע לענדער. אין די פאראייניקטע שטאטן, למשל, איז דאס אייזנבאן פראבלעם ניט וויייניקער ערנסט איצט ווי אין קאנאדע.

אבער די נאציאנאלע אייזנבאנען זיינען א געזעלשאפטלאכע אונטערנעמונג. און זייער שווערע לאגע ווערט דערפאר אויסגענוצט צו באקעמפן זיי. אויף פ״ד דעם באזיס. זייערע פארלוסטן זיינען זייער שווער דאס יאר, און זיי מוזן געדעקט ווערן דורעקט פון די קעשע־נעס פון די שטייער־צאלער.

איצט איז דערפאר די גינסטיקסטע צייט פאר אלע קעגנער פון די נאציאנאלע אייזנבאנען פאר זייער אטאקע. עס איז אפשר ניט שווער צו מאכן דעם איינדרוק אויף דעם דורכשניטלאכן מענשן, אז די אפאהשיערן פון געזעלשאפטלאכן באזיין פון א געשעפט, וואס דארף זיין, לויט זייער מיינונג, אין פריוואטע הענט.

ווען די רעגירונג האט איבערגענומען די באנקראטירטע אייזנ־באנען און זיי פאראייניקט אינם נאציאנאלן סיסטעם, האבן זיי ניט געגלויבט שטארק באקעמפט דעם פלאן: מען האט דאך געמוזט ראטעווען די רואינירטע קאמפאניס.